

MUSEOVIRASTO
Rakennushistorian osasto

KORSHOLMAN LINNANKUMPU MUSTASAARESSA HEINÄKUUSSA 1992

Kertomus matkasta 5.7.1992
Markus Hiekkänen

Käydessäni tarkastamassa Mustasaaren kirkonraunion kunnan (ks. kertomukseni 15.7.1992, RHO arkisto) poikkesin linnankummulla Styresholmissa (Nylandin lähellä Ångermanlannissa) kesäkuun lopussa pidetyn linnasyposiumin innoittamana.

Linnankummulle johtaa sorakäytävä, jonka reunat on kivetty veden johtamiseksi. Käytävän länsipäässä on jyrkähkö rinne, jota nouseaan kummun laelle. Täällä on sekä etelä- että pohjoispuolella kivimuurin pätkä.

Keskellä kumpua on harjukivistä tehty raunio, jonka keskeltä nousee monesta postikortista tunnettu kiviristi. Sen koristerenkaassa itäpuolella kiertää teksti

här restes kristi kors i hednisk jord+
jossa + merkitsee tekstin alkua ja loppua. Länsipinnassa on teksti suomeksi.

Erillisessä pronssilaatassa on teksti

Korsholman vallit/
tähän rakennettiin/
n. 1370 linnoitus/

Korsholms vallar/
här byggdes c:a 1370/
ett fäste/

The ramparts of/
Korsholm/
fort was built here/
about 1370

Rauniota kiertävät kehässä pihtakuuset, jotka nekin ovat linnankummun tunnus. Niistä on jo moni kaatunut lepoonsa.

Osa pohjoisrinteestä on hyvin jyrkkää. Täältä kannattaisi osa vitikkoa (haapoja, koivuja, myös kuusia) poistaa näköalan parantamiseksi. Toisaalta rinteeseen juurella, aivan kiinnikin siinä on talojen ulkorakennuksia. Täällä on jopa pieni teollisuusrakennus, alueen koillisosassa. Rinteen korkeus kasvaa länteen päin.

Kummun länsiosa on nurmikenttää. Sen keskellä on koontumispaikka, jossa on poltettu kokkoa. Maassa on nauvoja, lasia, sulaneita pirstoja, mikä kannattaa pitää mielessä, jos kummulla joskus tehdään arkeologisia kaivauksia. Rinne länteen viettää kohtuullisen jyrkkinä.

Kummun eteläosassa on enemmän puita ja pensaita (koivua, pihlajaa, tuomea, kaiken kaikkiaan kaunis metsikkö). Lounaisosassa puolestaan on luiska, jota voi ajaa ainakin kaksipyöräisillä ja joka johtaa kummun

lounaispuolella olevalle lammelle. Lammen rantoja on muokattu ja muutenkin aluetta tehty hiljattain puistomaiseksi. Kummun eteläosassa on myös syviä kuoppia, joiden tarkoitusta en pysty arvaamaan.

Kaakkoisosassa rinne jyrkkenee ja täällä kasvillisuus on lounais- ja eteläosaa villiintyneempää. Täällä kasvaa joku mäntykin ja järeitö koivuja. aluskasvillisuutena paljon nokkosta.

Tarkastelun perusteella on mahdotonta arvioida, missä kohdassa aluetta kannattaisi tehdä arkeologisia tutkimuksia linnan varhaisimman historian valaisemiseksi. Näin ollen ei paikalla missään tapauksessa tulisi kaivaa ennenkuin on tehty perusteellisia arkistotutkimuksia ja niiden perusteella muodostettu kuva linnakummun käytön historiasta keskiajan jälkeen (siis sekä kuninkaankartanoaika ja sen jatke että myöhemmät kirkolliset ym. hankkeet paikalla). Vasta tämän nojalla voidaan ryhtyä tuumaamaan kaivauskohdetta. Satunnaisia viikonparin harrastelija-arkeologikaivauksia kummulla ei missään tapauksessa tule tehdä.

Vaasassa, Simonerkasgrundilla 20.7.1992

Markus Hiekkänen